

M Y K O L A S S L U C K I S
SKRIDO BITĖ VAKARIENĖS

MYKOLAS SLUCKIS

SKRIDO
BITĖ
VAKARIENĖS

PASAKOS

Illustravo Zosė Vasilenkaitė

VILNIUS

1969

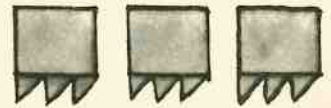
Lietuvių Kultūros Židinio New Yorko

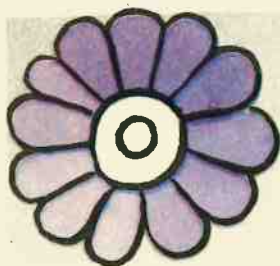
ANTANO MACEIKOS Vardo

BIBLIOTEKA

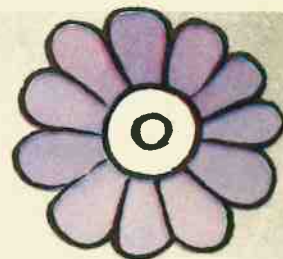
Skyrius 8-39

Nr. 5821

SKRIDO BITĖ VAKARIENĖS

Bitė plušėjo visą dieną, kol pailso.

Susirūpinusi žvilgtelėjo į dangų. O saulė raudona ir leidžiasi.

— Metas ir man namolio, — tarė bitė ir pakilo nuo balto žiedo, kurį išgramdė rūpestingai, lyg šeimininkė puodą.

Paskrido keliolika žingsnių. Ogi čiobrelių kilimas pagrioviu driekiasi. Liepsnoja, lyg kas būtų žarijų papylęs. Tirštas kvapas pastojo bitei kelią it stora siena.

Ji nusileido ir įsivėlė kaip į pakulas. Ropinėjo, muistėsi tarp čiobrelių ir ne tuoj išniro. Ne jai vienai tą žiedadulkių reikėjo — visam aviliui.

O kai bitė galop atsiplėšė, tai net išsigando. Saulės vos pusė bekyšojo — it perpiautas duonos kepalas. Tokia štai buvo saulė, o namai toli toli. Po čiobrelynės bitė dar sunkiau sparnelius kilojo. Sunku skristi žiedadulkėmis aplipusiai, lyg paeiti devyniais sijonais apsi-segusiai.

— Kur taip leki, kaimynėle? — užkalbino žemai skrendančią bitę antis. Ji ką tik išbrido iš kūdros, kurioje turškė visą dieną. Smalsios jos akys žibėjo kaip prisiūtos sagos.

— Vakarienės! — atšovė bitė. Nebuvo kada plepėti.

— Ar skaniai vakarienė, kaimynėle? — pasidomėjo antis.

— Turiu medaus!

Bitė taip tik pasigyrė, nes taupys medų žiemai.

— O kas — tas medus?

— Liežuvis burnoje tirpsta, kai medaus palaižai! — pasigyrė bitė. Ji pati gamino tą medų ir didžiavosi juo kaip šeimininkė savo duona ir sviestu.

— O manęs, kaimynėle, nepavaišintumei? — gailiai paprašė antis.
— Gerai! Lėk iš paskos!

Numes ji ančiai trupinėlj — tepamato, kaip bitės saldžiai gyvena! O ir pačiai smagiau, kad nebe viena dūzgia, kad antis pieva krypuoja ir vakaro šešėlius vaiko. Smagi ir antis: pabodo jai žolė. Paragus medaus ir, jei labai patiks, nuo šiol medų ir tevalgys.

Smagus anties krypavimo prikelta, išsirangė iš krūmyno poilsia-vusi lapė.

— Kur taip išsiruošei, kaimyne? — pasiteiravo, iš uodegos spyglius rankiodama.

— Vakarienės! — išpyškino antis.
— Skaniai vakarieniausi?
— Duos medaus!

Buvo ir lapė medaus neragavusi. Gal medus skanesnis už vištieną ar žąsieną? Be to, ir šunys apdrasko, vaikigaliai akmenimis apmėto, kai įsisuki į paukščių būrį.

— O manęs, kaimyne, ar nepavaišintumei? — gailiai paprašė lapė. — Skurdžiai gyvenu, skurdžiai maitinuos.

Antis privengė lapės, bet ji nemokėjo pykti ir įtarinėti. Todėl užta-rė, su bite susigretinusi:

— Va ir laputė be vakarienės. Gal ir jai trupinėlį medaus duosi?
Sutiko bitė numesti dar vieną trupinėlį.

Dabar jau keliauja trise: bitė, antys ir lapė. Bet kur trys, būtinai prisigretins ketvirtas. Nespėjo į pievos kraštą nusigauti, o jau vilkas prisivijo.

— Kur taip skubi, kaimyne? — pasiteiravo lapės.

— Vakarienės!

— Ką valgysi?

— Ogi medų.

— Manęs nepavaišintumei?

— Jei antelė sutiks.

Antys neprieštaravo — ne jos medus, tik pasiteiravo bitės.

— Gerai, — atsakė vaišingoji bitelė, — numesiu ir jam trupinėlį.

Vilkas irgi buvo medaus neragavęs. Paršiukus ir ėriukus piaudavo. Bet kliūdavo nuo piemenų. Net petį jam buvo šratais peršovę. Visus metus gydėsi, kol išsigydė.

Iš džiauksmo vilkas užstaugė, ir jo storas balsas prikėlė lokį.

Girdi žvėrys, vienas paskui kitą vakarienės skubą, jog žemė dunda.

Ogi tai lokys, šakas braškindamas, baigia prisivyti.

— Kur bindzeni, kaimyne? — kuo meiliausiai pasiteiravo vilko.

— Vakarienės!

— O ką valgysi?

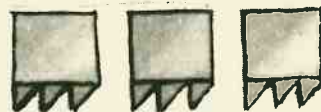
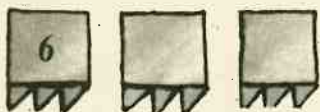
— Medų!

— Medų? Užkviesk ir mane!

Lokys iš džiauksmo piestu stojo. Jis vienintelis ir žinojo medaus skonį.

— Gerai, šliekis prie manęs, jeigu kaimynė lapė sutiks, — atsakė vilkas.

Kaimynė lapė sutiko, bet turėjo pasiklausti anties.

Neprieštaravo ir antis — juk širdies buvo geros. Tačiau medus bitės, todėl jos atsiklausianti.

Bitė buvo besakanti, jog numes ir dar vieną trupinį, bet atsigręžė ir išvydo lokį. Didelį, baisų. Jau buvo sutemę, ir tamsoje lokys atrodė dar didesnis, dar baisnis. Kaip du, kaip penki lokiai! Tokiai grobuonių kaimenei kažin kiek medaus reikėtų. Viską iš avilio iškabinę, nepasisotintų.

— Duosiu ir lokiui, — drebančiu balseliu pažadėjo bitė, o pati jau galvoja, kaip valgytojais atsikratyti. Pamatė plačią upę, žū-žū-žū ir perskrido. O žvėrys skraidyti nemoka — plaukte turėjo plaukti. Tik antis vargais negalais perplasnojo. Persikėlė žvėrys uždusę, bet vis vien neatstoja.

Pamatė bitė mišką ir pasileido į jį, virš medžių viršūnių pakilo. O žvėrys turėjo per tankmę brautis.

Prasiskverbė vargais negalais. Apie medų svajodami, dar labiau išalko.

Kur dabar bitei bedingti, neprašytus valgytojus nuvilioti? Pamatė ji statų statų kalną. Paskutines jėgas įtempusi, šovė aukštyn. Nė nepajuto, kaip sparneliai ėmė drėkti ir tirpti, lyg būtų iš vaško. Mat, ji į debesį įlindo.

Virbina bite debesį it paklydusi kulka, o žvėrys keturiomis į kalną šliaužia.

Lipa vienas paskui kitą, letenas ir snukius susikruvindami. Iš paskutiniųjų kabinasi, o alkis vidurius graužia. Taip užsigeidė žvėrys valgyti, jog nebeištveria.

— Ar jau greit vakarienė? — užriaumojo kantrybės pristigęs lokys. Net kalnas sudrebėjo.

Vilkas irgi nežinojo. Jo staugimas prisivijo lapę. Lapė savo ruožtu viauktelėjo, ragindama antį.

Antis jau buvo bitės besiteiraujanti, kur žadėta vakarienė, bet jos nepamatė pro rūką.

— Greit! Greit! — linksmi išgiedojo iš anapus kalno bitė. — Ko neinat? Jau ir vakarienė šąla.

Suprato antis, — nors ji ir neišmintingiausias gamtos padaras! — kad apgauta. Nusiminusi kvarktelėjo:

— Nebus vakarienės! Bitė mane apgavo!

— Nebus vakarienės! Antis mane apgavo!

— Nebus vakarienės! Lapė mane apgavo! — užstaugė vilkas.

— Vilkas mane apgavo! Mane, girios karalių! — užriaumojo lokys.

Antis norėjo sudoroti bitę, bet kaip ją pagausi, jeigu užauja sau anapus kalno. Užtat lapė kapt nutvėrė antį. Juk antis nuo lapės nepabėgs.

Vilkas šoko ir papiovė lapę. Juk lapė nuo vilko neišsisuks.

Lokys stojo piestu ir letena partrenkė vilką. Juk lokys už vilką stipresnis.

„Kad ir ne medaus, bet sočiai pavakarieniausiu“, — dingtelėjo lo-kiui. Tik per anksti ir jis džiaugėsi — užspringo vilko šonkauliu.

O bitė laimingai parskrido į savo avilį.

GERIAUSIAS VALDOVAS

Kartą žvėrimis prireikė savo valdovo. Būtų nesunkiai kokį pasiskyrę, bet atsirado daug norinčių papuošti galvą aukso vainiku.

Pirmasis pasisiūlė vilkas, baisias iltis slėpdamas:

— Rinkite mane. Esu stiprus, greitas, šunys manęs bijo!

— Kad tu perdaug rajus, — mažesni žvėrys užsispyrė ir nesutiko. — Nevaliosim tavęs išmaitinti!

Galingais sparnais skrosdamas orą, atskrido erelis.

— Aš — visų tinkamiausias! — sakė jis, sukdamas virš susirinkusių grėsmingą ratą. Net saulę danguje uždengė. — Valgau mažiau už vilką ir, kaip matote, aukštai skraidžioju. Bet kokį pavojų pasergėsiu, laiku visus pavaldinius perspėsiu! Ar negerai?

Būtų gerai tokį akylą valdovą turėti. Keturkojai jau buvo besutinką, bet šiauršte pasišiaušė paukščiai. Erelis — toks pat plėšikas, kaip ir vilkas. O gal dar aršesnis — išgaudo žvėrelių ir paukščių vaikus.

— Aš! Aš! Aš! — sušnypštė iš po sutrešusio kelmo rangydamasi gyvatė. — Manęs patsai žmogus privengia!

Bet žvėrys žinojo, kad gyvatė labai klastinga. Įkerta ir svetimam, ir savam. Atsakė ir jai.

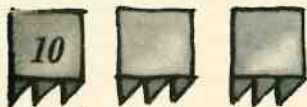
Garsas apie karaliaus rinkimus nusklido taip toli, jog iš šiltų kraštų atšuoliavo liūtas.

— Aš, gerbiamieji, mintu tiktai beždžionėmis, — tarė išdidžiai. — Jūsų neliesiu!

— Gal ir taip, — svarstė žvėrys, su nerimu spoksodami į geltoną galiūną, — bet tada mūsų giriose reikės apgyvendinti beždžionių pulkus. Mums, gerbiamasis, vietos nebeliks. Nenorim!

Užriaumoję liūtas, kad net eglės ir pušys sudrebėjo, ir išbėgo į savo šiltus kraštus. Ir tigrui, ir drambliui, ir raganosiui — visiems liūtas apskelbė, jog neįtikis jie išrankiems spygliuočių miško žvėrimis. Girdi, patys nežino, ko nori.

O žvėrys žvėreliai miško vejoje vis posėdžiauja. Nei medžioja, nei kokius darbus dirba — duok jiems valdovą!

— Labą dienele! Ar ne manęs laukiate? — netikėtai pasisiūlė kiškis — žvairaakis ir trumpauodegis. — Jeigu mane išrinktumėt, būčiau geras geras karalius. Nieko negrobčiau ir neplėšyčiau. Net morkų ir kopūstų, tikėkite, neskriausčiau!

Žiūri visi žvėrys, paukščiai ir ropliai, klausosi didžiai nustebę. Kiškis kaip kiškis, tik nebaikštus ir linksmas. Argi jis plėšrūnų nebijos ir nieko nevalgys? Kaip gyvas padaras išters nevalgęs?

-- Ką, skeltalūpis užsimanė karaliauti? Mes jam parodysim! — pasipiktino visi žvėrys, o užvis labiau tie, kurie patys troško valdovo vainiką užsidėti.

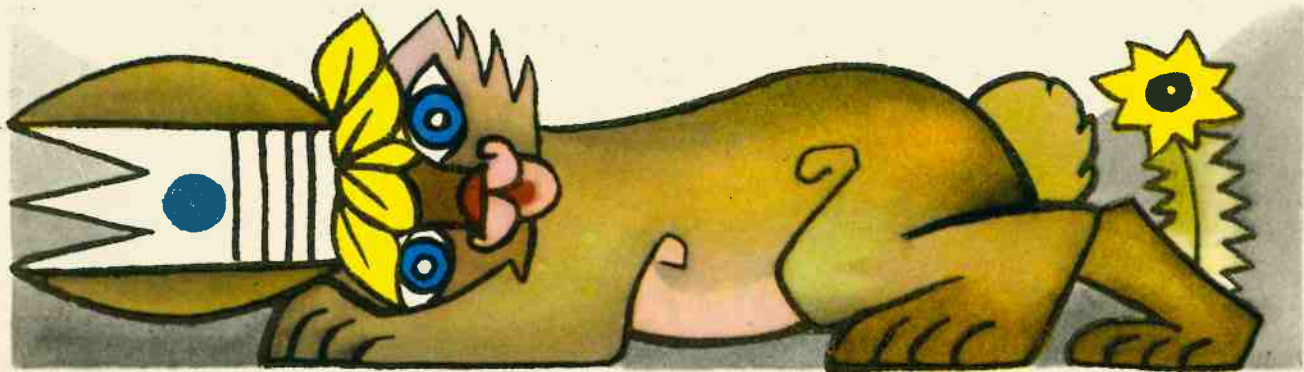
Gyvate susirangė į kamuoliuką, žaibu šoko ir kirto žvairaakiui į koją. Tačiau kiškis tik nusijuokė, išviepė įplyšusią lūpą, o gyvatei galva sueižėjo lyg popierinė.

Sutrupino ir erelis savo snapą, kai, iš aukštybių nukritęs, kirto kiškiui į akį.

Tada šoko iltis iškišęs baisesis vilkas. Tik krimst ir perkrimsiąs gerklę apsišaukėliui. Tačiau dantis nusilaužė.

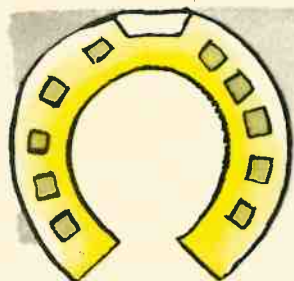
— Valio! Tegyvuoja valdovas! — vienu balsu užtraukė žvėrys, paukščiai ir ropliai.

Kišchio narsos ir drąsos sužavėti, jie uždėjo jam aukso vainiką.

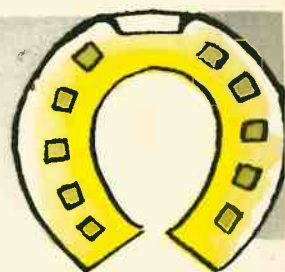

Ir karaliavo kiškis. Kaip ir žadėjo — nei už save mažesnius skriaudė, nei didesnių bijojo. Netgi beginklės morkos, netgi romaus kopūsto darže nepalietė.

Mat, buvo jis truputį kitoks, negu visi kiti kiškiai — skulptoriaus nulipdytas, o paskui iš bronzos nuliedintas.

KALVIO AKINIAI

Senas, labai senas kalvis kaustė jauną, staigų arklį. Nerimo arklys, daužėsi, spardėsi. Galop taip įspyrė kalviui, kad šis visas pasagvines išbarstė. O kad buvo ne tik senas, bet ir žlibas, tai nebepajėgė jų žolėje surinkti.

— Kad tave velnias nujotų! — nusikeikė kalvis, šokinėdamas apie arklį.

Negana, kad apšlubo, dar rankas ir veidą išsidilgino.

Ne kitaip — dalba teks arkliui proto įkrėsti. Kol senas kalvis parankios lazdos ieškojo, šmurkšt ir prisistatė velnias. Negi pasisakys, kad raguotas! Dedasi ponaitis esąs. Smailaakis toks, visas susilaižęs, rankas į kišenes susibrukęs, ragiukus dailiai užvertęs garbanėlėmis. Ponaitis, tikras ponaitis! Ėjęs, girdi, pro šalį ir užėjęs. Bene užginta pažiopsoti?

Kalvis tik trina žlibas akutes, spokso į šmaikštų ponaitį. Užtat arklys, vos pajutęs velnio kvapą, nusitraukė ir nudundėjo laukais, klaikiai žvenddamas. Dabar ir kalviui paaiškėjo, kokio svečio esama. Aptomu akys, dienos nebemato, bet įgudusi ranką didžiojo kūjo siekia. To, kuris geležies strypus it pagaikščius šokdina.

— Kas čia toks nulėkė? — smalsiai pasiteiravo ponaitis.

— Ogi toks kanopėtas durnius! — piktai atšovė kalvis. Numetė kūjį į kampą, nuklibikščiaavo prie ataušusio žaizdro.

Ponaitis nusekė iš paskos. Mat, smalsuolio irgi būta kanopėto, tik kanopas jis buvo įspraudęs į blizgančius aulinius batus.

— Kodėl jis nurūko kaip iš patrankos iššautas?

— Norėjau proto jam įkrėsti, tai nesutiko. Girdi, per daug protingas būsiąs!

— Proto niekados per daug nebūna! — Velnias apsidžiaugė, kad jis dabar galės pasidaryti protingas. — Įkrėsk, žmogau, proto man!

— Kitam proto įkrėsti — nelengvas darbas. Todėl, poneli, sumokėk! Dykai anglies gabaliuko negaunu...

Gerai, užmokės velnias, kiek reikės.

Kalvis nukėlė nuo kaliausės skrybėlę, pasukiojo ant piršto.

— Pilną galėsi pripilti?

— Aš? — pasipūtė velnias. — Aš, žmogau, viską galiu!

Sudaužė batų kulniukais, drykst ragais orą ir jau savo pelkėje burbuliuojąs. Išrovė iš dugno auksinių statinę ir atvilko ją kalvėn.

— Laiky! — išmušė statinės dangtį.

Kalvis laiko skrybėlę, o velnias pila. Didžiulė kertė pribyrėjo, o skrybėlės dugnas plikas kaip delnas.

— Na ir pagyrūnas, — bamba kalvis, auksą koja žarstydamas ir po anglimi jį brukdamas.

Atbogino velnias antrą statinaitę. Vos išmeldė antrąją iš velnių lobyno. Todėl pylė atsargiai, niurzgėdamas.

— Dabar jau gana, — tarė kalvis. Mat, pabūgo, kad velnias jo gudrybės neįspėtų. Pirštu užkišo skylę skrybėlėje, ir ši bematant prisipildė.

— Dabar jau krėsiu proto, — tarė kalvis nekantraujančiam vėlniui. — Žiūrėk man, nesiskųsk, jei skaudės šonus!

Ką darys velnias, tiek pinigų įkišęs? Pakentės!

Išsivedė kalvis velnių laukan, pririšo stora grandine. Pasispiaudęs delną, stvėrė didįjį kūjį.

— Ką darysi, žmogau? — nusigando velnias.

— Ką? Visų pirma, turiu vietos protui padaryti!

Ir kad pradės velnių talžyti!

Šis raitosi iš skausmo, bet kenčia. Juk pinigus atidavė ir pasižadėjo! Greitai ir alsuoti nebeįstengė.

— Kimšk greičiau tą protą! Neišlaikysiu!

Kalvis liovėsi talžęs kūju.

— Gerai, jau krėsiu, bet nesiskųsk, jei kiek apsvilsi.

Nuėjo prie žaizdro ir grįžo nešinas kastuvu žarijų.

— Kodėl jis taip dega, tas protas? — suvapėjo velnias.

— Todėl, kad turės tau šviesti. Kuo daugiau ugnies, tuo daugiau šviesos, kuo daugiau šviesos, tuo daugiau proto! Dabar, poneli mie-las, išsižiok!

Velnias pravėrė nasrus, iš baimės užsimerkė. Kalvis supylė jam gerklėn visą kastuvą žarijų. Raitosi velniūkštis, cypauja, dūmai jam iš šnervių kaip per gaisrą verčiasi. Tiršti, juodi, dvokiantys.

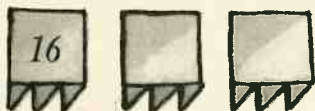
Išdegė velnio viduriai — vienas kailis, ragiukai ir kanopos beliko.

— Va, dabar būsi protingas, — nusišypsojo kalvis, žlibas akis trindamas. — O gal tau daugiau proto įkrėsti?

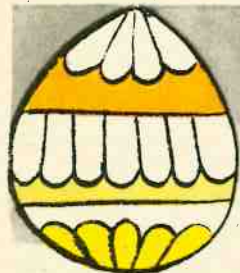
— Jau! Jau esu didžiai, neišpasakytai protingas! Tik paleisk, kalveli! — vaitojo velnias, supliuškęs kaip tuščias maišas.

— Kad jau protingas, bėk sau!

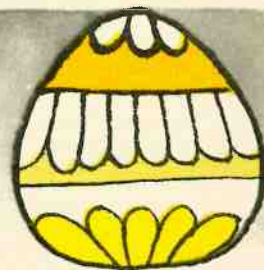
Taip pasakęs, kalvis belaisvį atrišo.

Velnius net bėgti neįstengė. Vos vos nusivilko ligi savo liūno.
O kalvis už velnio auksą nusipirko akinius. Dabar, jeigu pasagvinę pameta, be vargo ją suranda.

AUKSINĖ VIŠTELĖ

Bekrapinėdama, belesinėdama po kiemą, viena vištelė prarijo geltoną grūdėlį. Žirnij ne žirnij. Akmenėlij ne akmenėlij. O gal spalvoto popieriaus skiautelę, kas ten supaisys.

Vištelė papurtė gūžį.

Dzingsi gūžyje kažkas ir taip maloniai per kūną eina, jog net saldu.

— Tai auksas ridinėjasi! — nudžiugo vištelė ir apsidairė. Savo kiemo nebeatpažįsta. O buvo viskas, kaip visados. Mėšlyne kuitėsi senos vištos, ant tvoros pasilypėjęs, plyšavo, dieną girdamas, jaunas gaidelis. Niekas nenumanė, kas vištelei nutiko.

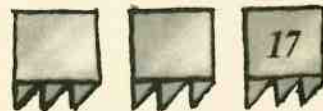
Puolė ji šen, puolė ten, džiaugsmu netverdama, bet tuoj liovėsi. Netinka su auksu gūžyje plasnoti.

Žengtelėjo lėtai, oriai. Vos pastatė ant tako kojelę, dar labiau nustebė ir apsidžiaugė. Geltona, geltona buvo jos liekna kojelė. Ar tik ne auksu apsitraukė?

Nuleido žemėn antrą kojelę. Ir ši atrodo lyg iš aukso išlankstyta. Tuo tarpu vištos išrankiojo mėšlyną ir sugužėjo į daržą.

— Eikš! Riebių sliėkų ligi valiai! — šaukė jai vištos viena per kitą. O gaidelis net sparnais suplasnojo, ragindamas ir ją į talką.

Neitų vištelė į daržą, net jeigu sliėkai atšliaužę kviestų. Kaip, sakyt, kapstysianti juodą žemę auksiniais nageliais?

Geriau jau badauti. Ir badavo.

Jei nugriebs ką ant tako, — gerai. Jei tolėliau grūdas pasiritęs — nesipurvins.

Anksčiau vištelė, kiaušinį padėjusi, į jį nė nežvilgteldavo. Lėkdavo laukan vėdintis. Dabar gi spoksojo lyg į neregėtą daiktą.

Toks dailutis, toks apvalutis! O jau geltonumas! Ne kiaušinis guli pernykščio šieno gūžtoje, o aukso gabalas.

„Mano kiaušiniai iš tikro aukso!“ — nudžiugo vištelė ir labai susirūpino, kur tokį kiaušinį paslėpti.

Ne tokia ji kvaila, kad aukso gabalais švaistytųsi.

Užkasė, užžarstė kiaušinį kuo giliausiai. Kad nė žebenkštis nesu-uostų!

Tik nedaug ji tų kiaušinių padėjo. Neprilesdama, neprigerdama, nusilpo ir sumenko. Ėmė jai galvelė svaigti, kojelės drebėti. Vos iškiš snapą laukan, tuoj alpsta.

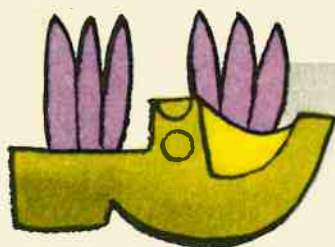
Todėl, kai rytais vištos su riksmu išplasnodavo kieman, ji mieliau palikdavo ant sijos. Tupi ir sapnus sapnuoja. Ne paprastus — auk-sinius. Jau — ar girdit? — ir skiauterė jos auksinė, — todėl galvelę svarina! Jau ir uodega iš aukso — vos vos beiškelia! Net patrūnijusi, apdulkėjusi sija — iš to paties žibančio aukso...

Vieną rytą į tvartą įžengė žmogus. Sunerimęs pažvelgė į menką raibą kupstelij, susigūžusį aukštai, tarp voratinklių ir saulės gijų.

— Nelesa. Kiaušinių nededa, — apgailėjo. — Ne kitaip — apsirgo. Vištelė tupėjo sau ir sapnavo.

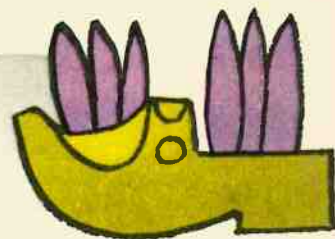
— Ką veiksi, — atsiduso žmogus. — Reiks piauti ir kišti į puodą.

Vištelė girdėjo, bet nesuspurdėjo. Dar galėjo išsigelbėti, jei būtų purptelėjusi žemėn ir lesti pradėjusi. Bet ji net nekarktelėjo. Jau sap-navo didelį auksinį puodą...

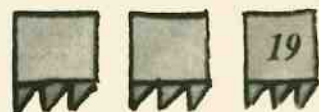
SENELIO KLUMPĖS

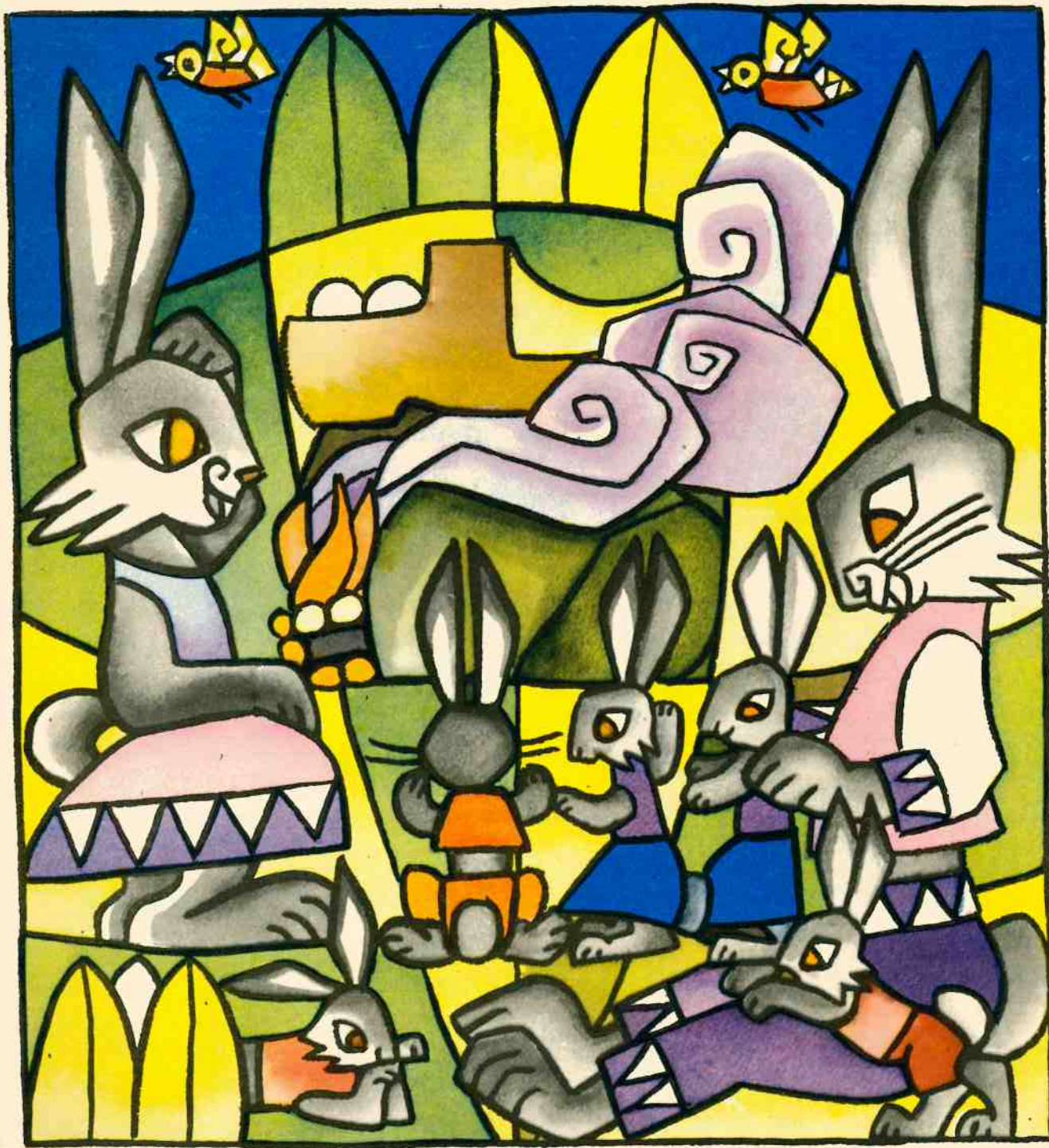
NUOTYKIAI

Aš turiu senelį. Seną seną, baltą baltutėlį. O jis turi klumpes.

Kartą mano senelis įsispyrė į savo klumpes ir iškaukšėjo kieman. Pirmą sykį po ilgos speiguotos žiemos! Pirmą kartą po šlapio, šalto

pavasario! Saulė kaitina, žolė patvoriuose žybsi, o klumpės tik paukši, tik taukši baltu takeliu — klausytis miela. Iš klevo jos padarytos, iš skambaus, dainuojančio medžio. Nekeistų jų senelis į gražiausius, brangiausius batus, nors dabar ir seni, ir maži tik pirktiniais avi.

Nuo saulės, nuo vaiskios žalumos apsvaigo seneliui galva. Atsirėmė jis į prieklėtį ir užsimerkė.

Snūduriuoja, kovoja su saldžiu miegu ir regi.

Regi mano baltas senelis — atsirita juodas šuva, kapt dantimis ir nutraukia nuo kojos klumpę. Kaip džiovintas sūris geltonuoja klumpė ant tako.

Kur buvęs nebuvęs pripuola paršas ir įsikanda. Žinia, netikro būta sūrio, tai klumpę numetė žemėn ir, šnipu pabaksnojęs, nuritino pakalnėn. O tenai, tarp krūmų, kiškiai gūžtą įsitaisė.

Tuoj klumpę apstojo ilgaausiai: pats su pačia, jų vaikai. Kiškienė buvo tešlą užraugusi pyragui, tik va, barsukas iškniso krosnį.

— Eikit, vaikai, malkauti! Krosnis pati atkeliavo! — apsidžiaugė kiškienė.

Sutapnojo ji gražias dailias bandutes, įšovė į klumpę ir ant akmens užkėlė. Kiškėliai atvilko šakų, senis kiškis spragtelėjo žiebtuvėliu. Klumpei tuoj ėmė šonai spragsėti — vos nesusprogo.

Būtų sudegusi senelio klumpė, jeigu ne mažas padauža debesėlis. Jis atsiskyrė nuo didžiulės debesų kaimenės ir krito ant kiškių laužo. Patvino pievos pakraštys, ir nešte nunešė klumpę — į tankius, nepraeinamus brūzgynus, kuriuose vilkai gyveno.

Beregint atstyrino smalsus vilkas. Apuostė — dūmu kvepia. Tur būt, pypkė! Patrauks ir jis gardų dūmą kaip tie žmonės. Jo broliai vilkai iš pavydo seilę varvins.

Turėjo prisidžiovinęs kamblių, tai, ilgai netrukdamas, prikimšo klumpę. Įbrėžė degtuką, uždegė. Traukia vilkas dūmą nasrais, o šis ne į gerklę, ne į nosį — kažkur į padanges šauna.

Perpyko vilkas — visas tabakas perniek nuėjo! — ir sviedė pypkę be kandiklio į dar didesnį tankumyną. Toli toli nuskriejo klumpė ir — tekšt! — nukrito prie pat lokio buveinės. O lokys buvo pokaičio prigulęs.

Nubudo gauruotasis ir jau leteną betiesiąs — sutraiškysiąs ramybės drumstėją! Tačiau verkiant reikėjo jam taupyklės. Mat, ruošėsi televizorių pirkti. Nuobodoka gūdžioje girioje vien šarkų radijo klausytis.

Pavartė lokys klumpę. Kuo ne taupyklė? Pasistatė ant kelmo ir mėto į ją kapeikas, gautas už medų. Mėto bitininkas ir džiaugiasi, o vagilės šarkos — vos jis nususks! — išrankioja po vieną. Nenorėjo jos prarasti kantraus radijo klausytojo. O televizorių lokiui pelėda su apuoku patarė nusipirkti.

Susigriebęs pakratė lokys taupyklę — nedzingsi nė mažiausias pinigėlis. Baisiai įtūžo ir nutrenkė klumpę į ežerą, kuris telkšojo už devynių ar už devyniasdešimt mylių.

Tenai, už tų devynių ar devyniasdešimt mylių, gyveno vandeninės pelės. Jos vikriai plaukiojo ant vandens ir po vandeniui, bet seniai svajoję apie povandeninį laivą. Aišku, ne senoms pelėms rūpėjo — jauniems, pramuštgalviams peliūkščiams.

Sulipo į klumpę didžiulė jų kirbinė ir nusiyrė. Staiga laivas — keberioškšt — apvirto. Ant vandens šiaip taip laikėsi, bet į gelmes negrimzdo. Pasisukiojusi klumpė nuplūduriavo kaip nugaišusi žuvis.

Supyko peliūkščiai, apgraužė klumpę, dantukų negailėdami, ir paliko ją trūnyti pakrantės dumble. O netoliese žirgliojo varlinėdamas gandrai.

— Tai varlės didumėlis! — nusistebėjo gandrai ir išskėtė ilgąjį snapą. Atsispyręs sparnus ištiesė ir nuskrido su laimikiu į kaimą. Į savo gandraizdį! Pas alkanus savo vaikučius!

— Ką jis taip sunkiai neša? — parūpo mano senam seneliui. Trina jis kumščiais akis ir nežino: sapnuoja keistą sapną ar kilnojamą kiną žiūri.

O, rodos, nemiega...

O, rodos, nespragsi už nugaros kino aparatas...

Dirsteli senelis šen, dirsteli ten, o kojai šalta — tarytum kas šlapiu rankšluosčiu ją apvyniojo. Šalta, brrr! Žvilgtelėjo senelis žemyn — ogi basas. Kairės kojos pėda geltonuoja kaip nuskusta bulvė. Drėgnas vėjas prie jos glaustosi ir stingdo...

Iš apmaudo mano baltutėlis senelis žado neteko. O kai atsipeikėjo ir kilstelėjo galvą, pamatė: gandraizdyje sujudimas, gandruiukai nepasidalydami kažką tąso. Kad sušuks jis nesavu balsu:

— Ei, mano klumpę atiduokit!

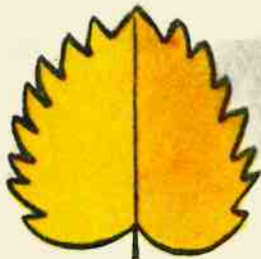
Dunkst ir nukrito kažkoks sunkus daiktas prie senelio kojų. Pasi-
lenkė, pakėlė drebančiom rankom. Kokie čia monai? Juk tai jo klumpė! Tik nebe nauja, kvapi ir skambanti, o sutrūkinėjusi, apgraužta, suodina.

„Gal aš dabar štai sapnuoju?“ — dingtelėjo mano senam seneliui.

Jis atsimerkė ir vėl užsimerkė. Net į šlaunį įsignybo. Ne, nemiega. Ir klumpės jo, niekieno kito. Tik viena, kaip buvo, švari baltutėlė, o kita nubrozdinta, apgruzdėjusi — kojos neįkiši!

...Aš turiu senelį. Seną seną, baltą baltutėlį. O jis turi klumpes. Naujas naujutėles... Tik susimildami neklausinėkite, kas jo klumpėms nutiko — nė girdėt apie jas nenori!..

LAPO KELIONĖ

Ūksmingo medžio viršūnėje plazdėjo žalias lapas. Jis tirtėjo aukščiau visų žalių lapų ir jam atrodydavo, kad skrendąs. Į tolį ir į aukštį.

— Kaip gražu! Kaip smagu! — retkarčiais šūkteldavo jis, erdve sužavėtas. — Ką aš regiu!

Kiti žali lapai, krūvom sulipę, ničnieko nematė. Vaizdą jiems užstodavo kaimyninių medžių lapai. Be žalumos ir paukščių, jie nieko daugiau nebuvo regėję. Nebelikdavo kas veikia ir pradėdavo šnabždėtis, apkalbinėti vienas kitą. Toks ūžesys kildavo, kad vienišas išdidusis lapas viršūnėje nebežinodavo, kur dingti.

Pro šalį skrido lėktuvas.

— Pasiimk mane drauge, — paprašė lapas, iš visų jėgų į erdvę verždamasis.

Lėktuvas ūžavo susirūpinęs. Jis dirbo naudingą darbą, vežė keleivius ir nieko lapui neatsakė.

Pro šalį, vos sparnu neužkliuvęs, praskrido balandis, tačiau nė jis lapo nepaėmė.

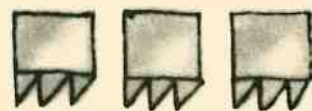
— Tu lapas — ne paukštis, ir turi gyventi ant medžio, — dar pamokė.

— Vėjau, vėjau, — jau nebeišmanė lapas, ko šauktis, — bent tu mane išgelbėk!

Vėjas nusikvatojo ir nutvėrė lapą savo kibiais pirštais.

Junta lapas, jog atsiplėšia nuo šakelės ir skrenda. Tik, deja, neilgai ir netoli.

Įkrito į balą.

— Jūra! Aš plaukiuju jūra! — nudžiugo lapas. — Tai man pavydės žalieji broliai!

Norėjo paplaukiojęs pakilti ir išpasakoti visiems apie jūrą, bet vel-tui stengėsi, — nepajėgė. Sudrėko jam šonai, apsunko kotelis, lyg bū-tų koks papuvęs rąstas. Nė apsidairyti nespėjo, — jau ne lengvas, skrajus it burė lapas, o tarytum kokia mazgotė.

Visi medžio lapai ošė sau iki rudens, o kai kurie ir ligi pirmo snie-go. O išdidusis lapas netrukus supuvo.

A decorative border of small, stylized book icons surrounds the central text. The icons are arranged in a rectangular frame, with some icons at the corners and others along the sides. Each icon is a simple drawing of a book with a cover and pages.

TURINYS

Skrido bitė vakarienės 3

Geriausias valdovas 9

Kalvio akiniai 13

Auksinė vištelė 17

Senelio klumpės nuotykiui . . . 19

Lapo kelionė 25

JAUNESNIAM MOKYKLINIAM AMŽIUI

Минолас Слуцис
ЛЕТЕЛА ПЧЕЛА НА УЖИН

На литовском языке

Redaktorė E. Vildžionienė
Techn. redaktorius G. Vincionas
Korektorė T. Ališkevičienė

Pasirašyta spaudai 1969.11.21. Leidinio Nr. 5769. Tiražas 50 000 egz.
Popierius 60×90¹/₈ — 2 pop. l. = 4 sp. l.; 3,7 leid. l.
Spaudė K. Poželos spaustuvė Kaune, Gedimino 10.
Užsak. Nr. 1385.

Kaina 26 kp

7-6-2
109-69 V

V.L.2
SI-48

M Y K O L A S S L U C K I S
SKRIDO BITĖ VAKARIENĖS